GEMEENTEARCHIEF ZAANSTAD

Zoekwijzer Burgerlijke Stand

De burgerlijke stand is in het grootste deel van Nederland ingevoerd in 1811 en legt drie gebeurtenissen vast in akten: geboorte, huwelijk en overlijden. De akte werd opgemaakt door de ambtenaar van de Burgerlijke Stand van de gemeente waar de geboorte, het huwelijk of het overlijden heeft plaatsgevonden.
In de akte wordt de *aangifte* geregistreerd. De akte draagt dus ook de datum van aangifte. Deze kan enkele dagen afwijken van de geboorte-, huwelijks- of overlijdensdatum.
De akten zijn niet allemaal tot het heden openbaar. Er gelden verschillende openbaarheidstermijnen:

- Geboorteakten: 100 jaar
- Huwelijksakten: 75 jaar
- Overlijdensakten: 50 jaar

Zowel de akten als de tienjarige tafels (de toegang op de akten) en huwelijkse bijlagen zijn op microfiche te bekijken op de studiezaal en voor de meest recente periode digitaal. De registers van de burgerlijke stand zijn in tweevoud opgemaakt: een tweede set bevindt zich bij het Noord-Hollands Archief in Haarlem.

Geboorteakte
In een geboorteakte vindt u de naam van het kind, de datum, plaats en tijd van geboorte, de naam, leeftijd en het beroep van de vader en de naam van de moeder. Ook worden de namen van de getuigen van de aangifte vermeld.
Als een kind in een kraamkliniek of in een ziekenhuis werd geboren, maakte de ambtenaar van de gemeente waarin de kliniek of het ziekenhuis stond, de akte op.
Als de vader niet in de gelegenheid was om zijn kind aan te geven (bijvoorbeeld omdat hij als schipper op zee zat, of omdat hij al was overleden), dan werd de aangifte meestal gedaan door de vroedvrouw.
Let op het mogelijke verschil tussen geboortedatum en datum van de akte.

Huwelijksakte
In de huwelijksakte vindt u zowel van bruid als bruidegom de naam, de leeftijd, de geboorteplaats, de woonplaats en het beroep. Als er een eerdere huwelijkspartner was, wordt diens naam ook vermeld, evenals de manier waarop het vorige huwelijk is beëindigd (echtscheiding of overlijden). Verder zijn de namen van de ouders van de bruid en de bruidegom te vinden en die van de getuigen van het huwelijk.

Huwelijkse bijlagen
Vaak moesten er documenten worden overlegd om te kunnen trouwen. Dit ging dan bijvoorbeeld om aktes van geboorte, overlijdensaktes van eerdere partners van bruid of bruidegom of om een verklaring van vervulde dienstplicht door de bruidegom (nationale militie).
In het verleden werden die stukken bewaard als bijlagen bij de huwelijksakten. De originele akten bevinden zich bij het Noord-Hollandsarchief in Haarlem. De akten (1811-1932) zijn wel op microfiche te raadplegen op de studiezaal van het Gemeentearchief Zaanstad.

Overlijdensakte
In de overlijdensakte vindt u de naam, de leeftijd, het beroep en van de aangever(s) en eventueel de relatie van de aangever(s) tot de overledene. Verder uiteraard de naam, het beroep, de leeftijd en de woonplaats van de overledene. Tevens vindt u de datum en het tijdstip van overlijden. De akte is ondertekend door de ambtenaar en de getuige(n)/aangever(s) van het overlijden.
Let op het mogelijke verschil tussen overlijdensdatum, plaats van overlijden en de aktedatum en de plaats waar de akte is opgemaakt.

Hoe kan ik zoeken in de akten van de burgerlijke stand?
De akten van de burgerlijke stand zijn digitaal beschikbaar. De geboorteakten zijn te vinden op de website van het Gemeentearchief Zaanstad, evenals de huwelijksakten vanaf 1933 en overlijdensakten vanaf 1961, voor zover openbaar.
De huwelijksakten 1811-1932 en overlijdensakten 1811-1916 zijn te vinden op de website www.wiewaswie.nl.
Een deel van de akten op de website van het gemeentearchief zijn reeds op naam doorzoekbaar. Op de pagina *Personen* is een *Overzicht van op naam doorzoekbare bronnen* te vinden, waarin u kunt zien welke akten op de website op naam te doorzoeken zijn.

Om een persoon in de akten te vinden die nog niet op naam doorzoekbaar zijn, begint u met het raadplegen van de zogenaamde tienjarentafels (of tienjaarlijkse tafels). Dit zijn indexen op naam over een periode van tien jaar. U dient hiervoor naar de studiezaal van het gemeentearchief te komen, waar deze zijn te raadplegen op microfiche, zolang nog niet alle akten op de website op naam doorzoekbaar zijn.
In de tienjarentafel wordt verwezen naar een datum of een nummer van een akte. Deze hoeft niet gelijk te zijn aan de geboorte-, trouw- of overlijdensdatum! Raadpleeg dus altijd de betreffende akte voor de juiste gegevens. Het kan soms voorkomen dat een tienjaarlijkse tafel nog niet openbaar is, omdat nog niet de gehele periode waar deze betrekking op heeft, is verstreken. Ter illustratie: de geboorteakten tot en met 1965 zijn vanaf van 2016 openbaar; de tienjaarlijkse tafel op de geboorten van 1961-1970 pas vanaf 2021. Er zijn echter ook jaartafels beschikbaar (meestal opgenomen na de laatste akte van het betreffende jaar) waarin u dus wel per jaar kunt zoeken.

Het raadplegen van de akten die wél digitaal zijn, maar nog níet op naam doorzoekbaar, gaat als volgt:
Zoek op de website binnen de *Archieven* naar 'burgerlijke stand'. Er verschijnt dan een overzicht van alle archieven van de burgerlijke stand.
Klik het gewenste archief aan (bijv. OA-0132 Burgerlijke stand Zaandam) en klik op 'inventaris'.
Als er gedigitaliseerde akten beschikbaar zijn, is de rubriek in de inventaris herkenbaar aan het grijze + teken:
Binnen de rubriek zijn de inventarisnummers met scans herkenbaar aan een grijs bolletje:
Bij het aanklikken van dit inventarisnummer verschijnen de scans als een filmstrip, die met de pijl door te bladeren is.

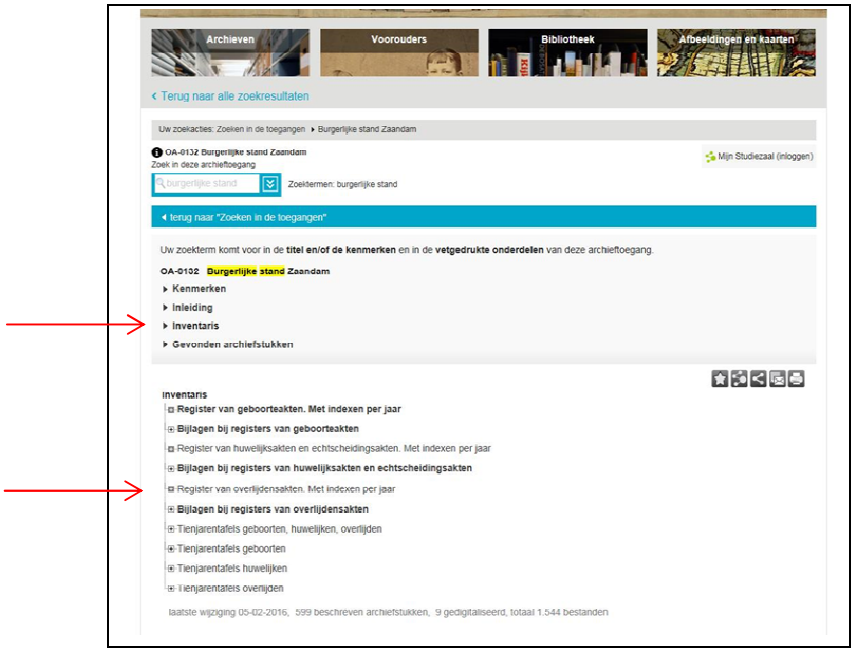

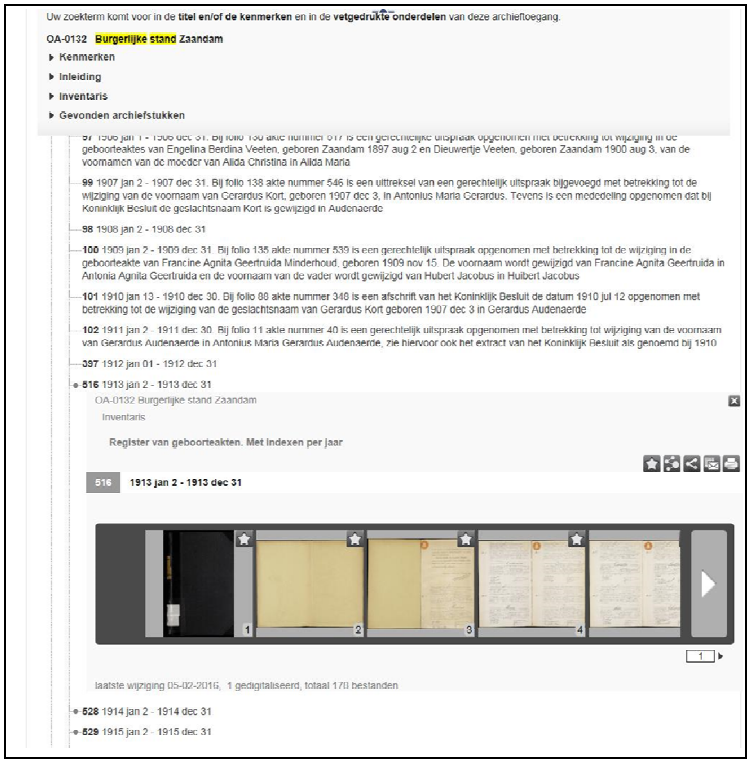

Bij aanklikken van de scans zijn ze in volledig beeld te bekijken. De filmstrip staat nu links.

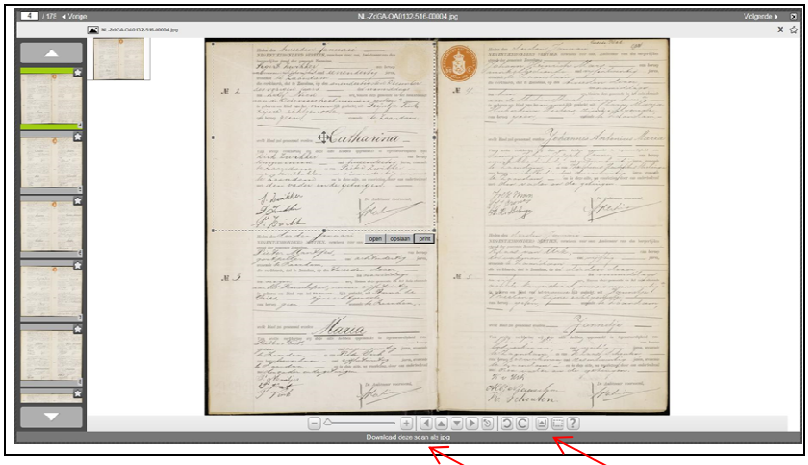

Het is mogelijk om de scan in z'n geheel te downloaden door onder de afbeelding op de link 'download deze scan als jpg' te klikken.
Daarnaast is het mogelijk om een uitsnede van de scan op te slaan, met behulp van de selectietool:

Hierna is het mogelijk om een deel van de akte te selecteren en vervolgens het deel binnen de lijntjes op te slaan of te printen.

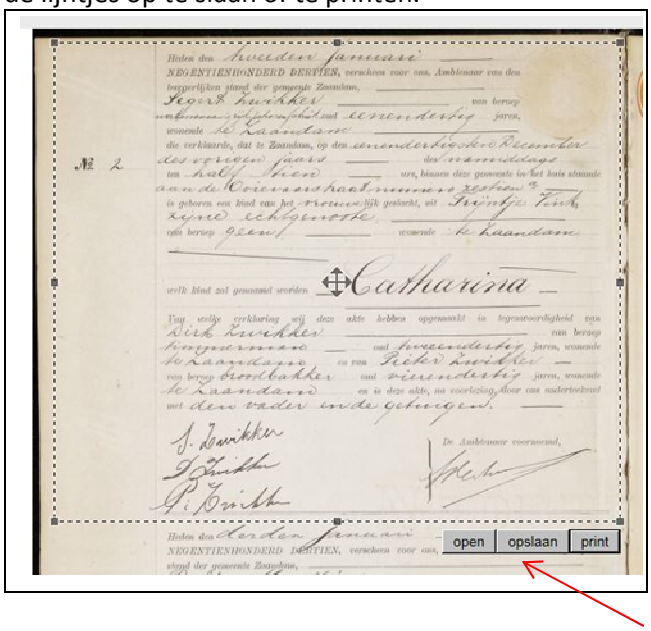

Zijn de akten van de burgerlijke stand ook elders te raadplegen?

- De registers van de burgerlijke stand werden in tweevoud opgemaakt. De dubbele registers zijn, voor zover openbaar, beschikbaar bij het Noord-Hollands Archief. Daar berusten ook de registers van huwelijksaangiften, afkondigingen en toestemmingen, voor zover deze bewaard zijn gebleven.
- Van veel gemeenten zijn gegevens van de burgerlijke stand via de website www.wiewaswie.nl te raadplegen. Hier zijn ook gegevens uit de burgerlijke stand van de voormalige Zaangemeenten te vinden. De scans kunnen tegen betaling bekeken en gedownload worden. Op http://noord-hollandsarchief.nl/zoeken/genealogie/noord-hollandse-gegevens-in-wiewaswie ziet u een overzicht van wat aanwezig is per (Zaanse) gemeente.
- Ook op www.zoekakten.nl is een deel van de registers digitaal te raadplegen. Deze website biedt een toegang op de gedigitaliseerde akten die beschikbaar zijn gesteld door www.familysearch.org.